

UČITELJSKI T O V A R Š.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. dne vsakega mesca, in velja za celo leto 2 gold. 50 kr.,
za pol leta 1 gold. 30 kr.

Tečaj VI.

V Ljubljani 1. oktobra 1866.

List 19.

Umirajoči otrok.

~
Z Bogom mama, z Bogom ata,
Grem od vas v nebesa zlata,
Tam bom zvezdice prešteval,
K Bogeku se rad usedal, —
Jenjal tam ne bom prositi,
Da tud' vas bom vidil priti.

— 0 —

Otrok domá in v šoli.

(Dalje.)

b) Za poduk zbujenih otrok šola pričakuje. Najdejo se prepogosto starši, ki otrok domá nič ne učé. „Zato plačujem za šolo, da bom otroka tje učiti dal“. Uboga šola, ki dobiva od staršev zanemarljive otroke.

Precej otrok pride gotovo bolj bistrih in od skerbnih staršev podučenih; kako lepo bi napredovali učenci v šoli s temi, ker so starši že pričeli! Ali kaj početi? Veliko taci otrok pride v šolo, ki so jih starši komaj govoriti naučili. Ko je treba pred šolo po lepi navadi moliti, ali ko pride na versto v šoli keršanski nauk, kaj je početi, ko vidi katehet ali učenik, kako otroci s perstom okoli čela vertajo in z ročico rogovilijo po obeh straneh obraza in po persih, namesto da bi pobožno napravili sv. križ! Nekako nepriljudno je viditi, ko pride v šolo duhoven, prične v sredi 6 — 8 let starih otročičev „Oče naš“ moliti, pa namesto lepega izgovarjanja besedi častitljive molitvice sliši neko žlobodranje po šoli, ki ga

morda otrok sam gotovo ne, pa tudi duhoven ne razumè. Čudno se zdi duhovnu, ko le malo otrok vidi med molitvijo z lepo in spodobno sklenjenimi ročicami. V marsikteri šoli bi se lahko prašala duhoven in učenik prvi mesec, ko pričnó otroci v šolo hoditi: Iz kterege dela ameriksanskih divjin so neki prišli ti ubožčki v šolo? — Pa še bolj se čudita, ko vidita na dobro znanih obrazih otroških, da ta je iz te, ta iz une hiše domá, kjer prebivajo katoliški starši. To pa ni rečeno od te le ali od une le šole, ampak veljá naj vsem, kjer se nahaja taka zanikernost pri starših.

Res je, da otroci zato hodijo v šolo, da bi se kaj naučili; ali težka je, kjer mora šola prvo dovtetnost za nauk še le buditi. Starši naj bi tedaj svoje male, preden jih pošljejo v šolo, vadili v poslušanjí in učenji, posebno v potrebnih molitvah.

Otroci umejo po otročje; po nauku prezvedenega podučevavca narodov sv. Pavla naj dajejo starši svojim otročičem lahke dušne hrane. Ali bi ne bilo lepo pa tudi blago kratkočasvanje očetom in materam, saj ob nedeljah in praznikih svoje ljube otročiče zbrati okoli sebe, ter jim pripovedovati prav kratke, prijazne in podučljive zgodbice ali povestice. Kdor bi si jo naj bolje zapomnil, naj bi prejel kako darilce, ali naj bi mu bilo plačilo zadovoljni obraz matere ali očeta, ali obljuba, njegovo pazljivost pohvaliti očetu ali komu drugemu, ki ga otrok spoštuje. Se vé, da tudi s hvalo je treba modro ravnati, ker tudi pri otrocih se kmali pokažeta Adamček in Evica, ki bi rada več bila kot sta.

Tako pečanje z otroci ima svoje težave; od dela vtrudeni materi in od skerbí potertemu tudi skerbnemu očetu bi se pač prileglo kako drugače si počiti; pa spomnita naj se naj večega prijatla otrok, Jezusa, ki vtruden celodnevnega učenja, počitka išče pri ljubljjenih jagnjičkih svoje čede, klicaje: „Pustite male k meni!“

S takim in enakim ljubeznjivim ravnanjem bi se pri otročičih kaj lepo bistril um in blažilo serce.

Omenim le še, kako lepo priložnost, um zbujati in serce mečiti, imajo matere, ko učé otroke moliti. Naj potrebneje molitve, ki naj jih otročiči vsaki dan ne le z ustmi, temveč iz nedolžnega otroškega serca k Bogu pošiljajo — kakor križ, Oče naš, Češčena Marija, apostolska vera, priporočilo angeljčku varhu, mora že mati otročiča naučiti. Očitno spoznamo, da v šoli ne znamo tako učiti, kakor zna pobožna mati, zakaj njo je sam Bog naučil težke umetnosti. Naj bolj se prime otroškega serca molitev, ki jo otrok od matere zna; ljubezen, ki jo ima do matere, mu vnema ljubezen do molitve.

Ako otrok že nekaj zna, ko pride v šolo, tudi do šole dobi večje veselje. Dobro se mu zdi, ako se vé prvičrat učeniku dobro odrezati; še bolj se trudi, da si ohrani zadovoljnost, ki mu jo učenik izreče za pridni odgovor.

c) Pa ni še dosti, da bi nam pošiljali starši le po umu izbuje-nih otrok v šolo, po sercu nepopačenih in vbogljivih si želimo. — Veljá že od uma, da se otrokom po nauku staršev naj bolje bistri, se pač ravno tako gotovo še bolj po skerbni izreji materni njih serce blaži. Komu ni znan pogovor, kdo ni prepričan njegove resničnosti: „Jabelko ne pade daleč od drevesa!“ Razlagati ga smem z besedami sv. evangelija: Dobro drevo — dobri starši, rodi dober sad, odredijo navadno dobre otroke; malopridno drevo — malopridni starši, rodi malopriden sad, odredijo navadno malo-pridne otroke.

Serca ne blaži toliko beseda, kot ga nateguje zgled; posebno zgled tistih, s kterimi je po vezi ljubezni tesno sklenjeno, to so starši. Tako globoko se primejo vtisi lepih ali slabih zgledov, ki jih dobiva otrokovo serce, da res mladeneč ali deklica poti, ki sta jo v mladosti nastopila, tudi v starosti zapustila ne bota. Pobožni duh, ki ga je navdihnila bogoljubna Monika svojemu sinu Avguštinu, mu je tako globoko obtičal v sercu, da tudi zmotenemu, zgubljenemu se niso popolnoma prilegle bukve, v kterih je pogrešal sladko imé Jezusovo.

V vaših rokah, starši! so mlade dovzetne serčica vaših ljubih malih. Skerbite torej, da jih mlade prav izobrazite; naj bodo od začetka široke proti verhu, odperte vsemu, kar je zgorej, kar je lepo, dobro in sveto; ozke navdol, zaperte spačenostim posvetnim. — Kakor hitro zapazite pri otrocih, da med pšenico, ki ste jo se-jali, se jame kazati tudi od hudega zasejana ljuljka hudega nagnjenja, — ošabne svojeglavnosti, lastnoljubne lakomnosti, togotne nepokor-ščine, sovražne nevošljivosti; — z vsem trudom skerbite, da se vam ranica, ki jo izdren plevel sercu vaših otrok napravi, smilila ne bo; brez usmiljenja zatirajta hudo pri svojih otrocih. Kedar pripeljeta otroke v šolo, naznanite naj terje korenino hudega nagnjenja otrokovega učeniku, da on dalje obrezuje in plevel zatira. Mlado dre-vesce se nagne, kamor hočete; veliko se ne dá več vravnati.

Tudi pokorščine morajo otroke starši učiti. Otrok čuti dobrotno ljubezen staršev in ta budi v njem hvaležno vdanost do staršev. Spoštovanje do staršev, je otroku vsa veljava, ki se ji mora vkloniti. Oče so ukazali — mati so rekli — to naj bo otrokom vselej do-

volj in jim je tudi — se vé, kolikor spačena natora človeška dopušča — ako le starši nikdar ne odstopijo od svojega povelja in svojeglavne volje otrokom nikoli ne pusté.

Kdor koli bereš te verstice, morebiti porečeš: „Veste kaj, preveč ste sporočili staršem“. „Če boste toliko zahtevali od njih, se bodo bali otroke vam v šolo voditi — in porečejo: Če moramo vse to starši pri svojih otrocih oskerbeti, preden jih v šolo pošljemo, — kaj bo pa šola delala z otroci?“

Nič se ne boj, dragi moj! Ne bodo se pregnali starši v spolnovanji svojih dolžnosti ne. Vedi, ko bi si res prizadevali vse to dopolnovati, potem bi še le šoli pripravili res dobro njivico, kjer bi njeni nauki nahajali pravo vlago in bi obetali obilo sadu. In ako bi starši vse to storili, preden nam otroke v šolo pošljejo, ako hočemo pri otrocih doseči pravo izrejo, šola in starši bomo imeli z združenimi močmi obilno opraviti.

(Prih. dalje.)

Odgovor

na poslednja 3 pisma Tovarševa v l. 11., 12., 13.

„Danica“ je donesla v l. 2., 3., 12—14. spis „o ljudski šoli“ s tem namenom, naj bi se zaumeni o tej današnje dni toliko važni napravi in njenih potrebah nekoliko bolj pojasnili, da bi se zamoglo potem na šolskem polji zdatnije in vspešnije delati, kakor do sedaj, Bogu na čast in korist ljudem. „Tovarš“ pa je pretresal dober kos tega spisa v omenjenih pismih, ter je skušal nekatere njegovih misli omajati in podreti. Čakal sem pretresa še ostalega konca; tega vendar še ni na dan, torej pogledjmo, so li one napadene misli tudi zares overžene! G. g. čitatelje pa vljudno prosim, naj vzamó dotične liste D. in T. v roko, in sodijo naj, kdo ima prav. Pričnimo s Bogom! — Pervo pismo (T. l. 11. str. 173 spodej: „V to šolo“ skor do konca) dokazuje, da šole gojilnice s kerš. duhom pervih časov (tacihi namreč D. l. 3 str. 18 na koncu želi) niso sedaj nič več močnejše, ker takrat so imeli otroci (str. 173 v. 2. spodej) lepe zglede nad starši in učniki, ki so bili svetniki in večkrat mučeniki za sv. vero; sedaj pa ni več tako. Dovolite vprašati: Kaj naši otroci že nimajo kar nobenih lepih zgledov več? So li vsi starši in učitelji tako slabi in sprideni? Zares huda ob-